

Julkisten menojen hintaindeksi

2021, 3. vuosineljännes

Julkisten menojen hintaindeksi nousi kuntataloudessa ja valtiolla

Julkisten menojen hintaindeksi nousi valtiolla Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 1,9 prosenttia vuoden 2021 kolmannella vuosineljänneksellä vuotta aiempaan verrattuna. Kuntatalouden hintaindeksi nousi 2,8 prosenttia ja kuntien peruspalvelujen hintaindeksi 2,8 prosenttia vastaavana aikana.

Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100, 3. neljännes 2021

Indeksi (2015=100)	Pisteluku ¹⁾	Vuosimuutos-% 2019–2020	Vuosimuutos-% III/2020–III/2021 ¹⁾
Valtiontalous	105,0	1,2	1,9
Kuntatalous	106,2	1,2	2,8
– Kunnat	105,6	1,2	2,7
– Kuntayhtymät	106,2	1,2	2,6
– Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	105,2	1,2	2,8

1) Ennakollinen

Valtion menojen hintaindeksin nousu johtui pääasiassa siirtomenojen kasvusta kunnille ja kuntayhtymille. Kuntatalouden indeksin nousuun vaikuttivat pääasiassa eläkkeiden sekä palkkojen ja palkkioiden kasvu.

Sisällys

Taulukot

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen).....	3
Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen).....	4
Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen).....	4
Tietojen tarkentuminen.....	5
Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste.....	6

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Kuntatalous menolajeittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
1. Käyttökustannukset	106,5	0,4	2,7
1.1. Henkilöstökustannukset	104,7	0,2	2,8
1.1.1. Palkat ja palkkiot	109,6	0,1	2,4
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	88,3	0,1	4,7
1.2. Tavaroiden ja palvelujen ostot	109,2	0,8	3,0
1.2.1. Aineet, tarvikkeet ja tavarat	108,3	1,0	2,6
1.2.2. Palvelujen ostot	109,5	0,8	3,2
1.3. Muut käyttökustannukset	108,6	0,4	2,5
1.3.2. Muut käyttökustannukset, muut	108,6	0,4	2,5
1.4. Poistot ja arvonalentumiset	102,9	1,0	1,5
1.4.1 Poistot	102,9	1,0	1,5
2. Investointimenot	130,5	0,0	12,1
3. Rahoitusmenot	34,0	7,6	-32,4
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	106,2	0,5	2,8

Liitetaulukko 2. Kuntatalous tehtäväalueittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen)

Tehtäväalue	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Yhteensä, ml. liikelaitokset	106,2	0,5	2,8
11 Yleishallinto	107,6	0,3	2,8
12 Sosiaali- ja terveystoimi	107,0	0,4	2,9
121 Sosiaalitoimi	108,3	0,3	2,9
122 Terveystoimi	106,5	0,6	2,9
13 Opetus- ja kulttuuritoimi	104,1	0,3	2,6
131 Opetustoimi	103,9	0,3	2,6
132 Kulttuuritoimi	105,7	0,4	2,5
14 Muut palvelut	105,9	0,7	2,5
15 Liiketoiminta	108,6	0,7	3,1

Liitetaulukko 3. Valtiontalous menolajeittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen)

Menolaji	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	105,0	0,4	1,9
1. Kulutusmenot	106,8	0,6	2,3
1.1. Palkat ja muut henkilöstömenot	107,5	0,9	3,3
1.1.1. Palkat ja palkkiot	109,6	1,0	2,5
1.1.2. Sosiaalivakuutusmaksut	98,4	1,0	7,1
1.2. Maksetut eläkkeet	104,4	0,0	0,5
1.3. Tavarat ja palvelut	108,5	0,5	2,9
2. Siirtomenot	104,4	0,4	2,0
2.1. Siirtomenot kunnille ja kuntayhtymille	106,9	0,3	2,8
2.2. Siirtomenot elinkeinoelämälle	109,4	1,8	4,8
2.3. Siirtomenot kotitalouksille	100,3	0,0	0,4
2.4. Siirtomenot yleishyödyllisille yhteisöille	105,1	0,8	3,0
2.5. Maksusuudet EU:lle	105,6	0,0	0,0
2.6. Siirtomenot ulkomaille	105,6	0,0	0,0
3. Reaalisijoitukset	102,1	0,5	0,7
4. Finanssisijoitukset	109,4	1,8	4,8
5. Muut menot	106,0	0,6	2,2

Liitetaulukko 4. Valtiontalous hallinnonaloittain 2015=100, Q3/2021 (ennakollinen)

Hallinnonala	Indeksipisteluku	Neljännesvuosimuutos, %	Vuosimuutos, %
SSS Valtiontalous yhteensä	105,0	0,4	1,9
01 Yleinen hallinto	106,8	0,8	2,9
02 Ulkoasiainministeriö	106,4	0,3	1,1
03 Sisäministeriö	107,1	0,8	2,7
031 Poliisi	106,8	0,8	2,7
032 Rajavartiolaitos	107,2	0,9	2,7
033 Sisäministeriö - muut	107,9	0,7	2,8
04 Puolustusministeriö	108,0	0,7	2,9
05 Valtiovarainministeriö	106,5	0,4	2,1
06 Opetusministeriö	103,7	0,4	2,3
062 Opetusministeriö - muut	103,7	0,4	2,3
07 Maa- ja metsätalousministeriö	108,6	1,4	4,2
08 Liikenne- ja viestintäministeriö	109,0	0,8	4,1
09 Työ- ja elinkeinoministeriö	106,9	0,9	3,1
10 Sosiaali- ja terveysministeriö	101,0	0,1	0,6
11 Ympäristöministeriö	107,4	0,9	3,2

Tietojen tarkentuminen

Tilaston tiedot ovat tarkentuneet alla olevan taulukon mukaisesti. Lisätietoja tietojen tarkentumisesta on laatuselosteen kohdassa 3. Tarkentuminen kuvaa uusimman ja ensimmäisen julkistuksen vuosimuutosprosenttien erotusta prosenttiyksiköissä. Ensimmäinen julkistus viittaa ajankohtaan, jolloin kyseisen tilastonehjännksen ennakkollinen tieto on ensimmäisen kerran julkaistu.

Julkisten menojen hintaindeksien vuosimuutosten tarkentuminen

Indeksi ja vuosineljännes		Vuosimuutos (%)		Tarkentuminen (%-yks)
		Julkistus 29.10.2021 (%)	1. Julkistus (%)	
Valtiontalous	I/2021	1,2	1,1	0,1
	II/2021	2,0	2,0	0,0
Kuntatalous	I/2021	1,6	1,5	0,1
	II/2021	3,3	3,3	0,0
Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi	I/2021	1,7	1,5	0,2
	II/2021	3,2	3,2	0,0

Julkisten menojen hintaindeksin laatuseloste

1. Tilastotietojen relevanssi

1.1 Yhteenveto julkisten menojen hintaindeksin tietosisällöstä ja käyttötarkoituksesta

Julkisten menojen hintaindeksi sisältää pistelukuja valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehityksestä. Tilastoa käytetään hyväksi mm. valtion- ja kuntatalouden päätöksenteossa, kansantalouden tilinpidossa, erilaisissa sopimuksissa, tutkimuksissa ja muissa tilastoissa. Indeksien pistelukuja voidaan käyttää kiinteähintaisiin laskelmiin, kun arvioidaan ja vertaillaan julkisen talouden tulojen ja menojen volyymimuutoksia. Kuntien peruspalvelujen hintaindeksiä (KUPHI) käytetään valtion kunnille maksamien valtiosuukien indeksitarkistuksessa (laki kunnan peruspalvelujen valtiosuudesta 29.12.2009/1704). Kuntien peruspalvelujen hintaindeksi on muuten samanlainen kuin kuntatalouden indeksi, mutta se kattaa vain sosiaali-, terveys-, opetus- ja kulttuuritoimen eli kuntien peruspalvelut.

1.2 Tutkimuskohde ja tietolähteet

Julkisten menojen hintaindeksi (JMHI) mittaa valtiontalouden ja kuntatalouden menojen hintakehitystä perusajankohtaan verrattuna. Valtiontalouden indeksin painorakenne on vuoden 2014 valtion tilinpäätöksen mukainen. Kuntatalouden hintaindeksin painorakenne perustuu kuntatalouden tilinpäätöstietoihin vuodelta 2015. Hintaseurannassa käytetään pääasiassa Tilastokeskuksen muita palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä.

1.3 Käsitteet

Indeksin keskeiset käsitteet on määritelty Tilastokeskuksen käsitetietokannassa.

1.4 Luokitukset

Julkisten menojen hintaindeksi valtiontaloudelle lasketaan hallinnonaloittain ja menolajeittain ja vastaavasti kuntataloudelle indeksi lasketaan tehtäväalueittain ja menolajeittain. Kuntatalouden hintaindeksi jakaantuu kolmeen erillisiin indeksiin, kuntiin ja kuntayhtymiin sekä kuntatalouteen.

1.5 Lait ja asetukset, joihin tilaston laatiminen perustuu

Tilasto on kehitetty käyttäjäosapuolten tarpeesta ja sen tuotanto perustuu vapaaehtoisuuteen. Sidosryhmään on kuulunut asiantuntijoita Kuntaliitosta ja Valtionvarainministeriöstä.

2. Tilastotutkimuksen menetelmäkuvaus

Julkisten menojen hintaindeksi on kiinteäpainoinen indeksi, joka lasketaan Laspeyresin hintaindeksin mukaisesti. Indeksien laskenta vaatii perusvuoden painorakenteen lisäksi valittujen hyödykkeiden neljännesvuosittaisen hintaseurannan.

Valtionhallinnon painorakenne on saatu vuoden 2014 valtion keskuskirjanpidon aineistosta eli valtion tilinpäätösaineistosta. Aineistossa menot on luokiteltavissa budjetin pääluokan, luvun ja momentin sekä liikekirjanpidon tilin ja tiliviraston mukaan.

Kuntatalouden indeksin painona ovat vuoden 2015 tilinpäätöstietojen mukainen menojen summa, jossa on huomioitu sulautetut palvelujen ostot. Kuntatalouden hintaindeksin 2015=100 painorakenne ei summaudu kunnista ja kuntayhtymistä juuri palveluostojen sulautuksen vuoksi. Tehtäväluokittaisissa indekseissä ovat mukana sisäiset vuokrat. Menolajittaisessa indeksissä sisäiset vuokrat eivät ole mukana. Investoinneista ovat mukana vain maanostot. Vuoden 2015 painoissa on mukana liikelaitokset, koska niitä ei ole eritelty 2015 tilinpäätöksessä erilleen.

Menolajien hintakehitystä seurataan Tilastokeskuksen tuottamalla palkka-, hinta- ja kustannusindekseillä. Valmiiden indeksien lisäksi kerätään hinta- ja tariffitietoja mm. sosiaalivakuutusmaksuista, työeläkeindekseistä ja koroista.

JMHI -järjestelmän laadintaa ja uudistamista on selvitetty seuraavissa muistioissa: TK, Julkisten menojen hintaindeksit 1977=100, Käyttäjäopas, Muistio No 94, 21.6.1984; TK, Katsauksia 1997/5, Julkisten menojen hintaindeksi 1995=100, Helsinki 1997; TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi

2000=100, lokakuu 2004 pdf. TK, Menetelmäseloste, Julkisten menojen hintaindeksi 2005=100, kuntatalous, valtiontalous sekä kuntien peruspalvelujen hintaindeksi (Kuphi).

3. Tietojen oikeellisuus ja tarkkuus

Indeksi kuvaa kattavasti julkisten menojen hintakehitystä. Tilastokeskuksen tuottamista palkka-, hinta- tai kustannusindekseistä on etsitty jokaiselle menolajille sitä luotettavasti kuvaavat indeksit. Monet indekseistä voivat olla epätarkkoja mittareita tietyillä aloilla, esimerkiksi investointikustannuksien mittaamisessa. Sen sijaan palkkaindeksien tiedot ovat varsin käyttökelpoisia. Näin saadaan hyvä kuva julkisten menojen kustannustasosta kunakin ajankohtana.

Julkisten menojen hintaindeksin laskemisessa käytetään pitkälti hyväksi Tilastokeskuksen tuottamia palkka-, hinta- ja kustannusindeksejä. Eniten indeksisarjoja poimitaan ansiotasoindeksistä, joka julkaistaan ennakkollisena. Ansiotasoindeksin ennakkollisuuden vuoksi myös julkisten menojen hintaindeksi on ennakkollinen. Pisteluvut tarkentuvat vuoden mittaan siten, että lopulliset tiedot julkistetaan pääsääntöisesti seuraavan vuoden toisen vuosineljänneksen julkistamisen yhteydessä.

4. Julkaistujen tietojen ajantasaisuus ja oikea-aikaisuus

Indeksit lasketaan neljännesvuosittain. Ne julkaistaan ennakkollisina tilaston kotisivulla ansiotasoindeksin valmistuttua n. 7 viikkoa neljänneksen päätyttyä. Indeksit ovat ennakkollisia kunnes ansiotasoindeksin tiedot ovat lopullisia.

5. Tietojen saatavuus ja läpinäkyvyys/selkeys

Julkisten menojen hintaindeksin pisteluvut julkaistaan Pdf -julkaisuna tilaston omilla kotisivuilla. Aikasarjatiedot julkaistaan Tilastokeskuksen tilastotietojen itsepalvelujärjestelmässä (StatFin). Kaikki edellä mainitut palvelut ovat maksuttomia.

6. Tilastojen vertailukelpoisuus

Tilaston kotisivuilla on laskettu joistakin pääryhmistä pitkän ajan indeksisarjoja vuodesta 1975 lähtien. Vanhojen indeksien pistelukuja on jatkettu (ketjutettu) aina uusimman julkisten menojen hintaindeksin muutoksia vastaavaksi.

7. Dokumentointi

Julkisten menojen hintaindekseihin liittyvää dokumentointia on saatavissa tilaston kotisivulta sekä indeksiä tuottavasta Tilastokeskuksen yksiköstä.

Lisätietoja

Pentti Wanhatalo 029 551 2685
Vastaava osastopäällikkö:
Katri Kaaja

kui.tilastokeskus@tilastokeskus.fi
www.tilastokeskus.fi

Lähde: Julkisten menojen hintaindeksi 2015=100. Tilastokeskus

Asiakaspalaute: www.tilastokeskus.fi/palaute